

Report no 39. 25.9.65 Photo cym.

MAATA NÄKYVISSÄ

etäisyys

6 500

metriä

OLAVI SALMI ● MARTTI BRANDT

Laskuvarjohyppäjien korkeusennätys (jota Matti Jämsä piti hallussaan toistakymmentä vuotta) on vaihtanut omistajaa kolmen Suomen laskuvarjokerhon jäsenen hypättyä 6,5 kilometrin korkeudesta. Varjonsa pojat avasivat vasta 600 metrissä.

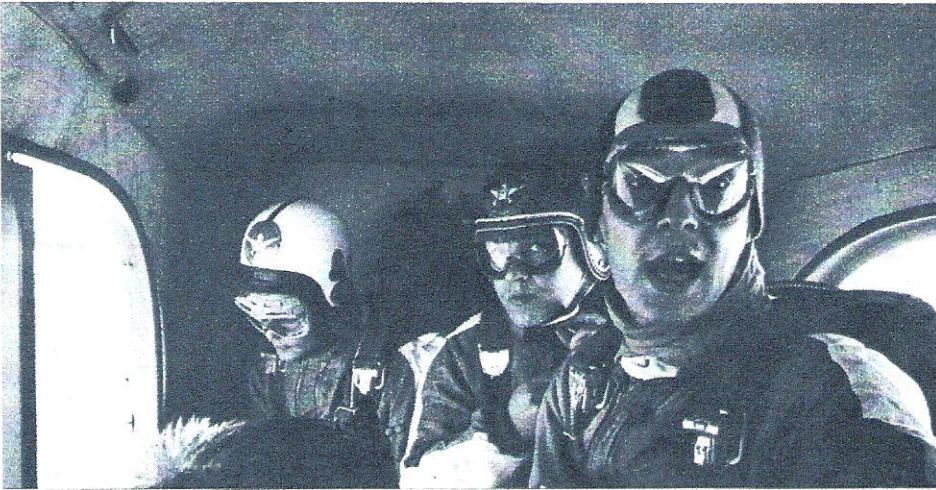
SELLAISESTA, jota huimaa jo kirkon tapulissakin, tuntuu käsittämättömältä, että poikien vaikein pulma on siinä, miten päästä ylös eikä suinkaan siinä miten tulla sieltä alas.

Suomalaisten laskuvarjohyppäjien käytössä ei nimittäin ole sellaista lentokoneetta, jolla voisi nousta niin korkealle kuin mieli milloinkin tekee.

Uusi Suomen ennätys oli määrä hypätä 7 kilometristä, mutta kartoituskone *Pilatus*

Porter ei jaksanut kivuta niin ylös, vaan matka — kuten sanottu — katkesi kuuteen ja puoleen tuhanteen metriin. Kevyemmällä kuormalla nousu kenties olisi onnistunut, mutta nyt oli vielä valokuvaajakin lisäpainona. Nousu tähän korkeuteen kesti jokseenkin tasan tunnin ja polttoainetta kului lähes 200 litraa.

Ennätyskorkeudesta pudotautuneet olivat 24-vuotias merkonomi Risto Valta,

25-vuotias opiskelija Jorma Mali ja Aeron korjaamolla työskentelevä 26-vuotias Onni Kuusisto. He kaikki ovat kokeneita hyppääjiä, sillä jokaisella on takanaan jo noin 165 hyppyä. Harjaantumaton ei tällaiseen yritykseen lupaa saisikaan, koska vähintään kymmenen ensimmäistä hyppyä on tehtävä pakkolaukaisulla. Näin korkealta hypättäessä varjoa sen sijaan ei missään nimessä pidä avata heti.

— Jos tapahtuisi onnettomuus ja putoaisit koneesta, pojat neuvoivat sitoessaan varjoa Martti Brandtin selkään, — niin koukista jalkasi hiukan taaksepäin ja nosta kädet ylös, niin että vartalosi on ikään kuin luokalla ja odottele kaikessa rauhassa, että maa rupeaa tulemaan lähemmäksi — sitten vasta vedät varjon auki.

Pojat olivat tietysti aivan oikeassa ottaessaan tämänkin mahdollisuuden huomioon, sillä mitä merkitystä on turvatoimenpiteillä, ellei samanaikaisesti kerrota miten hätätilanteessa pitää toimia. Sanojin kuitenkin:

— Eiköhän sentään sellaisessa tapauksessa ole paras vetää laukaisijasta heti ja kovaa. Kun on ensikertalainen... johan siinä pelästyykin...

— Ei missään tapauksessa. Varjon varassa tulee alas liian hitaasti... loppuu happi ja tuulet voivat kuljettaa miehen vaikka Suomenlahdelle.

Saimme odotella nousulupaa parisen tuntia, sillä tuuli ei ottanut tyyntyäkseen alle 8 metrin sekunnissa, mitä pidetään tuulen maksiminopeutena laskuvarjolla hypättäessä.

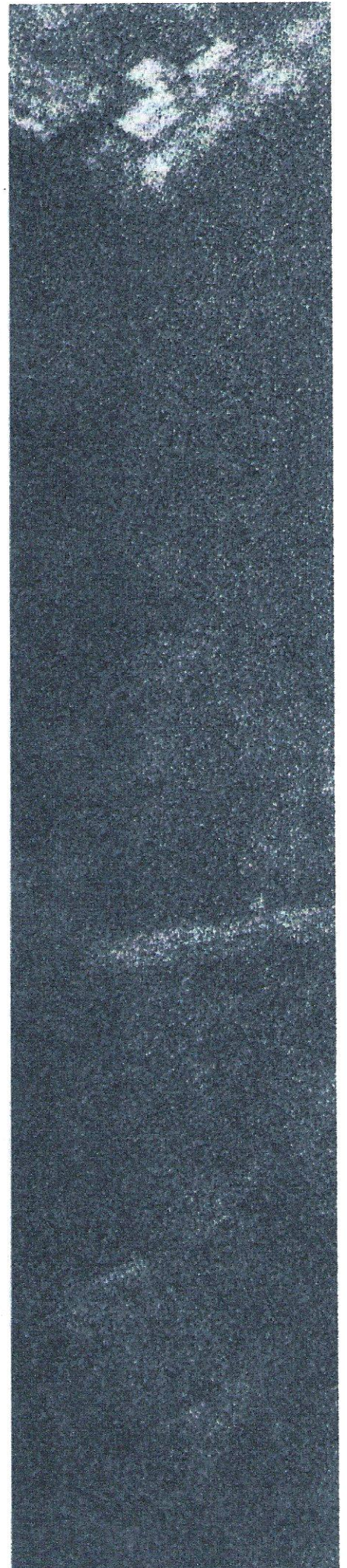
Kun Pilatus sitten viimein nousi ilmaan ja oli päässyt 2000 metrin korkeuteen, irtosi sieltä kaksi oranssinväristä myttyä ja puolisen minuuttia myöhemmin myttyjen yläpuolella lehahti avonaiseksi valko-oranssi laskuvarjon kupu. Tapio Laine ja Osmo Savolainen hypäsivät tästä korkeudesta. Poikia harmitti, mutta lentokoneen painoa täytyi vähentää.

Laskuvarjohyppääjät nimittäin eivät paljoakaan välitä siitä ilmalennon osasta, joka tehdään laskuvarjo avonaisena; sääntöjen mukaan se on avattava 600 metrissä. Vapaa pudotus on sitä hurmaa, mitä he ilmasta hakevat.

— Hyppy sinänsä ei ole päämäärämme, selittää Jorma Mali, — vaan ilmassa vapaan pudotuksen aikana tehtävät liikesarjat. Meitä voisi verrata lähinnä uimahyppääjiin: ilmalennon aikana lihakset on hallittava mahdollisimman täydellisesti ja 'lontorata' määrättävä käsien ja vartalon liikkeillä. Tietysti harrastamme myös tarkkuuslaskua, jolloin pyritään putoamaan mahdollisimman lähelle maalipistettä ja jolloin varjon hallinta puolestaan on ratkaiseva tekijä.

↑ Pilatus Porter on kivunnut 2000 metrin korkeuteen, mistä Tapio Laine ja Osmo Savolainen (takana) valmistautuvat hyppäämään. Jorma Mali huutaa jotain koneen ohjaajalle. Pojat ovat kokeneita hyppääjiä ja käyvät kesäisin Ranskassa asti kursseilla.

MAATA
NÄKY-
VISSÄ

↑ Jorma Mali katselee lentokoneen oviaukosta 6,5 kilometrin päässä olevaa maata; vuoroaan odottamassa Risto Vailta. Hyppy aloitetaan melko kaukana Malmin lentokentästä, sillä hyppääjät liukuvat alas 45 asteen kulmassa ja ylätuulet kuljettavat putoavaa miestä yllättävän paljon.

Pilatuksen ehdittyä 4 kilometrin korkeuteen poikien on turvauduttava happilaitteisiin, koska ilma alkaa käydä ohueksi, kylmäksikin, sillä 2,5 kilometrin korkeudessa lämpömittari putosi pakkasasteiden puolelle. Määräkorkeuteen ehdittäessä pakkasta on jo yli 20 astetta. Kentällä olijat eivät enää erota koneesta muuta kuin silloin tällöin näkyvän välähdyksen auringsasteiden osuessa sen hopeanvärisiin siipiin.

Hyppy on sovittu tehtäväksi siten, että Jorma Mali pudottautuu ensimmäisenä ja yrittää ottaa kypäräänsä kiinnitetyllä kameralla valokuvia kahdesta toveristaan, jotka hyppäävät välittömästi hänen jälkeensä ja pyrkivät sen lisäksi koskettamaan toisiaan vapaan ilmalennon aikana.

Laskuvarjohyppääjän nopeus on noin 200 kilometriä tunnissa, mutta polvensa koukistamalla ja itsensä koukuun vetämällä hän pystyy kiihdyttämään putoamisnopeuden jopa yli 300 kilometriin tunnissa. Näin siis kaksi hyppääjää voi omaa nopeuttaan säätämällä asettua samalle korkeudelle ja kohdata toisensa. Amerikkalaisen eversti Kittingerin putoamisnopeus hänen maailmanennätyshypyssään (lähes 30 kilometrin korkeudesta) tosin oli yli 700 kilometriä tunnissa, koska ilma niin ylhäällä on ohuempaa.

Seutulasta ilmaan nouseva

← Tämän kuvan Jorma Mali otti putoavasta toveristaan kypäräänsä kiinnitetyllä kameralla. Kameran laukaisijan johto katkesi pahaksi onneksi, joten ilmasta otetut kuvat jäivät vähiin.

MAATA NÄKY- VISSÄ

→ Laskuvarjohyp-
pääjän idylli:
tuntuu kuin putoaisi
suoraan laskevan
auringon syliin.
Suomessa on
kolmatta sataa tämän
alan harrastajaa,
jotka viime vuonna
tekivät yhteensä
1100 hyppyä,
mutta tänä vuonna
määrä ylitetään
tuntuvasti.

Caravelle vielä pitkittää poi-
kien hyppyä viidellä minuutil-
la, mutta sitten kuuluu len-
nonjohdosta jännityksellä
odotettu tieto:

— Irtautuminen!

Kolme pienen pientä pistet-
tä lähestyy Malmin lentokent-
tää 50 metriä sekunnissa, ja
katsojan vatsaa alkaa kou-
raista. Eivätkö ne jo kohta
avaa? Pojilla on vatsalla ole-
van varavarjon päällä sekun-
tikello ja korkeusmittari, jos-
ta he tietävät oikean laukai-
suhetken. Mutta kentällä oli-
jan mielestä saisivat jo
ta varjon, sillä aika tuntuu
pelottavan pitkältä ja hyppää-
jät lähestyvät maata huimal-
la nopeudella.

Minuutti kulunut. Hyppää-
jien ääriiviivat erottuvat
maahan asti, yksi tulee suo-
raan kenttää kohti pää edel-
lä kuin siipiorava suunnilleen
45 asteen liu'ussa. Avatkaa
nyt jo!

Monen yrityksen jälkeen
Risto Valta ja Onni Kuusis-
to olivat tavoittaneet toisen-
sa ja tulivat alas kädet yh-
dessä kuin piirileikkiä leik-
kien — mahtoikohan Mali
saada kuvan. Varjo ei vielä-
kään ole avautunut ja hurjal-
ta tuntuu.

Kaksi minuuttia! Sitten le-
hahtaa valko-oranssi sieni —
vapauttava poksauttava ääni
kuuluu kentälle asti.

— Oli se nyt harmi, pahoit-
telee Jorma Mali, kun auto
on tuonut hänet takaisin hal-
lirakennuksen luo.

— Kameran laukaisu
osui oviaukkoon ja katkesi
silloin, kun se kone nousi Seu-
tulasta ja minun piti ensim-
mäisen kerran pudottautua
alas. Hypyn aikana yritin painaa
sormella kameran laukai-
sijaa, mutta käden nostami-
nen päälle heitti kohta
syöksykierteeseen. Pienikin
liike näet vaikuttaa heti hyp-
pääjään.

Minua ei harmita mikään
— olen onnellinen, kun olem-
me hengissä kaikki. □